

امید زنده فلسطینی ها

آلن گرش ، سردبیر لوموند دیپلماتیک
سایت اینترنتی لوموند دیپلماتیک، ۱۲ نوامبر ۲۰۰۴
ترجمه : بهروز عارفی

پرزیدنت یاسر عرفات که در روز پنجشنبه ۱۱ نوامبر درگذشت، مظهر آرمان فلسطینی ها برای ایجاد دولتی ملی و مستقل باقی خواهد ماند.

یاسر عرفات در ۲۴ اوت ۱۹۲۹ در قاهره متولد شد و بیشتر دوران کودکی اش را در آن شهر گذراند. او قطعاً فلسطینی است زیرا از طرف خانواده پدری به خاندان پرنفوذ الحسینی منسوب است. او در سال ۱۹۴۸، دانشگاه قاهره را ترک کرده به نبرد در فلسطین پیوست. پس از شکست، ابتدا به غزه پناهنده شد و در سال ۱۹۵۰ به قاهره بازگشت و تحصیلات عالی را تا کسب درجه مهندسی ساختمان ادامه داد. او سپس برای کار به کویت رفت و در آن کشور، جنبش آزادی بخش ملی، الفتح را بنیاد نهاد. (الفتح وارونه حروف اول حرکه التحریر الوطنی الفلسطینی است). این سازمان بر اهمیت نقش مرکزی فلسطینی ها برای آزادی وطن شان انگشت گذاشته نسبت به رژیم های عرب، بدیده بی اعتمادی می نگریست. این بینش عرفات و همزمانش توضیحی است بر روابط پیچیده آتی جنبش فلسطین با پایتخت های مختلف خاورمیانه. از سوی دیگر، شکست مصر، سوریه و اردن از اسرائیل در ژوئن ۱۹۶۷ اوضاعی بوجود آورد، که ضرورت مبارزات مسلحانه مستقل فلسطینی ها را تأیید میکرد. یاسر عرفات، نیرومند از وجهه فدائیان فلسطینی، به رهبری هیئت اجرائی سازمان آزادی بخش فلسطین (ساف) به دست گرفت. ساف حاصل اتحاد گروه های مختلف فلسطینی (جبهه خلق برای آزادی فلسطین به رهبری جورج حبش، جبهه دموکراتیک برای آزادی فلسطین به رهبری نایف حواتمه، گروه صاعقه - وابسته به سوریه و غیره) بود.

بدون وارد شدن در جزئیات زندگی نامه رهبر فلسطین، یادآوری دستاوردهای بزرگ پیکار وی اهمیت دارد. یاسر عرفات موفق شد سازمان آزادی بخش فلسطین را به مثابه تنها نماینده خلق فلسطین بشناساند و از این سازمان، مظهری بسازد برای اتحاد و آرزوی استقلال یک خلق؛ او موفق شد تا به قضیه فلسطین تولدی دوباره دهد و به رغم همه توطئه های نابود کننده، چه از سوی اعراب (سپتامبر سیاه ۱۹۷۰ در اردن، مداخله سوریه در لبنان در ۱۹۷۶) و چه اسرائیل، آن را بر روی نقشه سیاسی خاورمیانه تثبیت نماید.

علاوه بر آن، یاسر عرفات نخستین رهبر فلسطینی بود که واقعیت شرایط حاصل از ایجاد دولت اسرائیل و حضور چند میلیون شهروند اسرائیلی را درک کرد. او که از سال ۱۹۶۸ به وجود یک دولت واحد دموکراتیک برای همزیستی یهودی ها، مسلمانان و مسیحیان معتقد بود، پس از سال ۱۹۷۴ برای ایجاد یک دولت فلسطینی در کنار دولت اسرائیل موضع گرفت. او موفق شد که ساف و مردم خویش را نسبت به لزوم این مصالحه قانع نماید.

امضای قراردادهای اسلو در ۱۳ سپتامبر ۱۹۹۳، روشن کرد که یاسر عرفات حاضر به شرکت در روند مذاکرات و راه حل سیاسی است. او به غزه بازگشت و حکومت خودمختار فلسطین را بنیاد گذاشت و در فوریه ۱۹۹۶ در یک انتخابات عمومی به ریاست آن انتخاب شد. گرچه مدیریت او بر تشکیلات حکومتی و امنیتی فلسطین، سختی و اغلب بدرستی، مورد انتقاد واقع شده، اما این ریاست، او را از هدف اصلی اش، یعنی خروج ارتش اسرائیل از سرزمین های اشغال شده، منحرف نساخت. او در طول سال ها، تلاش کرد که در گیرودار بدخواهی های اسرائیل (ادامه مستعمره سازی، تأخیردر اجرای پیمان های

عقب نشینی و غیره) و خشم فزاینده خلق خود (که رشد قوی جنبش حماس واکنشی بر آن است) امور را به پیش برد.

برخلاف دیدگاه رایج برخی تبلیغات اسرائیلی، در مذاکرات سران در کمپ دیوید در ژوئیه ۲۰۰۰، یاسر عرفات آنچه را که «پیشنهاد سخاوت مندانه» ایهود باراک میگویند رد نکرد. در حقیقت، در طرح باراک، اسرائیل ده درصد سرزمین های کرانه باختری رود اردن و بخش مهمی از بیت المقدس شرقی (عرب نشین) را برای خود حفظ میکرد و در مورد مسئله پناهندگان هم سکوت می نمود. این مطلب را ناظرین بسیاری از جمله آمریکاییهایی که در مذاکرات حاضر بودند، تأیید کرده اند. (به مقالات لوموند دیپلماتیک در مورد این موضوع مراجعه کنید). درست است که آقای عرفات در اداره شرایط حاصل از شکست کمپ دیوید، گاهی دچار لغزش شده و نیز در ارزیابی ها دچار اشتباه گردید، اما مسئولیت اصلی فروپاشی روند صلح بر دوش اسرائیلی ها و آمریکائی هاست که تشکیل دولت فلسطین بر کل سرزمین های کرانه باختری رود اردن و غزه و پایتخت آن بیت المقدس شرقی را نپذیرفتند.

آغاز انتفاضه دوم در پایان سپتامبر ۲۰۰۰، گواهی بر خشم اهالی فلسطین است. انتخاب آریل شارون در فوریه ۲۰۰۱، افزایش سریع خشونت، نابودی همه زیربنای سیاسی و مدنی فلسطین، سوءقصد های انتحاری و غیره را تقویت کرد.

یاسر عرفات محصور و محبوس در ساختمان مقطعه، مظهر مقاومت فلسطینی ها در برابر سیاست های تحمیلی و یک جانبه آریل شارون، در ماه های اخیر بود. او نماد روحیه مقاومتی بود که به رغم تحمل رنج های وحشتناک، به خلق فلسطین حیات بخشیده است.

آیا امکان راه اندازی دوباره روند صلح وجود دارد؟ آقایان شارون و بوش بارها تکرار کرده اند که یاسر عرفات مانع اصلی برای صلح است. در این صورت و با این منطقی، باید اکنون شاهد راه حلی سریع باشیم. آیا این دو رئیس دولت در این راه گام برخواهند داشت؟ برای رسیدن به این هدف، باید که این دو، تنها شرط برقراری صلح عادلانه را بپذیرند. و آن ایجاد دولت مستقل فلسطین بر روی تمامی سرزمین های اشغالی از سی و پنج سال تا کنون است.